EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.6.19.
COM(2024) 606 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Észtország gazdaság-, szociális, foglalkoztatási, strukturális és költségvetési politikájáról

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 606 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Észtország gazdaság-, szociális, foglalkoztatási, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[2] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban hozzájárul a gazdasági és társadalmi helyreállításhoz, valamint fenntartható reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása, valamint a tagállamok gazdasági rezilienciájának megerősítése érdekében. Emellett közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás helyzetének megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítését, továbbá hozzájárul az EU-n belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához.

---

1 HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

(2) A 2023. február 27-én elfogadott REPowerEU-rendelet[3] célja, hogy fokozatosan megszűnjön az Unió függősége az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzájárul az energiabiztonsághoz és az EU energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal segíti a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitások bővítését és az energiahatékonyság javítását. Észtország a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítette ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét.

(3) 2023. március 16-án a Bizottság kiadta „Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra” című közleményét[4], amely a szakpolitikai döntések megalapozására és a növekedés fokozásához szükséges keretfeltételek megteremtésére irányult. A közlemény kilenc egymást erősítő tényező mentén határozza meg a versenyképesség keretfeltételeit. Az aktuális termelékenységi kihívások kezelését, valamint az EU és tagállamai hosszú távú versenyképességének fokozását szolgáló tényezőként a közlemény a magántőkéhez való hozzáférést, a kutatást és innovációt, az oktatást és a készségeket, valamint az egységes piacot emeli ki a reformok és a beruházások alapvető célterületeként. A közleményt követően, 2024. február 14-én a Bizottság bemutatta az egységes piacról és a versenyképességről szóló 2024. évi éves jelentését[5]. Az európai egységes piac versenyképességének erősségeit és kihívásait részletesen ismertető jelentés a kilenc versenyképességi tényező alapján követi az éves előrehaladást.

(4) A Bizottság 2023. november 21-én elfogadta a 2024. évi éves fenntartható növekedési jelentést[6], amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2024. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2024. március 22-én jóváhagyta a jelentésnek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára vonatkozó prioritásait. A Bizottság 2023. november 21-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2024. évi jelentést is, amelyben Észtországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek tekintetében fennállhat egyensúlyhiány vagy annak kockázata, és amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta az Észtország 2024. évi költségvetésitervjavaslatára vonatkozó véleményt is. Emellett a Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, amelyet a Tanács 2024. április 12-én elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amelyet a Tanács 2024. március 11-én elfogadott.

(5) 2024. április 30-án hatályba lépett az EU új gazdasági kormányzási kerete. A keret magában foglalja egyrészt a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletet, másrészt a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásáról szóló

---

3 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

módosított 1467/97/EK rendeletet és a tagállamok költségvetési keretrendszeréről szóló módosított 2011/85/EU irányelvet[7]. Az új keret célja, hogy fokozatos államháztartási konszolidációval, továbbá reformok és beruházások végrehajtásával fenntarthatóvá tegye az államadósságot és előmozdítsa a fenntartható és inkluzív növekedést. Előmozdítja a nemzeti felelősségvállalást, fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, emellett hatékonyabbá és következetesebbé teszi a végrehajtást. Minden tagállamnak nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet kell benyújtania a Tanácsnak és a Bizottságnak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervek a tagállam költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazzák, amelyek a nemzeti törvényhozás ciklusának rendes hosszától függően 4 vagy 5 éves tervezési időhorizontra vonatkoznak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervben foglalt nettó kiadási[8] pályának meg kell felelnie az (EU) 2024/1263 rendeletben előírt követelményeknek, többek között annak, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy biztosítani kell, hogy a nettó kiadási pálya prudens szinten, a GDP 60 %-a alatt maradjon, továbbá a költségvetési hiányt középtávon a GDP 3 %-a alá kell csökkenteni, és/vagy e referenciaérték alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát az (EU) 2024/1263 rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható. Az említett tervek elkészítésének támogatása céljából a Bizottság 2024. [június 21-én] iránymutatást fog nyújtani a tagállamoknak a tervek és az elért eredményekről szóló, későbbiekben benyújtandó éves jelentések tartalmára vonatkozóan, és az (EU) 2024/1263 rendelet 5. cikkének megfelelően (adott esetben referenciapályát és technikai információkat tartalmazó) technikai iránymutatást fog küldeni számukra a költségvetési kiigazításokhoz. A tagállamoknak 2024. szeptember 20-ig kell benyújtaniuk középtávú költségvetési-strukturális terveiket, kivéve, ha az adott tagállam és a Bizottság megállapodik a határidő észszerű időtartammal történő meghosszabbításáról. A tagállamoknak biztosítaniuk kell nemzeti parlamentjük bevonását, valamint adott esetben a független költségvetési intézményekkel, a szociális partnerekkel és más nemzeti érdekelt felekkel folytatott konzultációt.

(6) 2024-ben a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához igazodóan fejlődik tovább. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek hozzájárulnak az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességének vagy jelentős részének eredményes kezeléséhez.

---

[7] A Tanács (EU) 2024/1264 rendelete (2024. április 29.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK rendelet módosításáról (HL L, 2024/1264, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) és a Tanács (EU) 2024/1265 irányelve (2024. április 29.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU irányelv módosításáról (HL L, 2024/1265, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[8] A 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 tanácsi rendelet 2. cikkében meghatározott nettó kiadás (HL L 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). „Nettó kiadások” alatt a következőket nem tartalmazó kormányzati kiadásokat értjük: i. kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

A 2019., 2020., 2022. és 2023. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(7) Észtország 2021. június 18-án az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. október 29-én elfogadta az Észtország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[9], amelyet 2023. június 16-án módosítottak[10] a vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra vonatkozó maximális pénzügyi hozzájárulásnak az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (2) bekezdése szerinti aktualizálása, valamint a REPowerEU-fejezet beillesztése céljából. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Észtország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.

(8) Észtország 2024. április 25-én benyújtotta 2024. évi nemzeti reformprogramját, 2024. április 30-án pedig 2024. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK rendelet (4) cikkének (1) bekezdésével. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2024. évi nemzeti reformprogram Észtországnak a helyreállítási és rezilienciaépítési terve megvalósítása terén tett előrehaladásról készített féléves jelentését is tükrözi.

(9) A Bizottság 2024. június 19-én közzétette az Észtországra vonatkozó 2024. évi országjelentést[11]. Ebben értékelte a Tanács által 2019 és 2023 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Észtország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Észtország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés rávilágított a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokra, valamint újonnan felmerült és kialakulóban lévő kihívásokra hívta fel a figyelmet. A jelentés értékelte továbbá az Észtország által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(10) Az Eurostat által hitelesített adatok alapján Észtország GDP-arányos költségvetési hiánya a 2022. évi 1,0 %-ról 2023-ban 3,4 %-ra nőtt, míg a GDP-arányos államadósság a 2022. év végi 18,5 %-ról 2023 végére 19,6 %-ra emelkedett. A 2024-re

---

9 A Tanács végrehajtási határozata (2021. október 29.) Észtország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (0319/2021).

10 A Tanács végrehajtási határozata (2023. június 16.) az Észtország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2021. október 29-i végrehajtási határozat módosításáról (9367/2023).

11 SWD(2024) 606 final.

vonatkozó költségvetés-politikai iránymutatásban[12] foglaltaknak megfelelően a Bizottság – a 2023. évi tényadatok alapján – a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban kezdeményezni fogja a hiányalapú túlzotthiány-eljárások megindítását. 2024. június 19-én a Bizottság az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentést[13] adott ki. A jelentés megvizsgálta Észtország költségvetési helyzetét, mivel az államháztartási hiány 2023-ban meghaladta a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. Ezen értékelés fényében, valamint a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság EUMSZ 126. cikkének (4) bekezdése szerinti véleményének mérlegelését követően a Bizottság júliusban nem fogja a túlzotthiány-eljárás megindítását javasolni.

(11) A Tanács 2022. július 12-i ajánlása szerint Észtországnak 2023-ban biztosítania kell, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal, figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Az ajánlás azt is tartalmazta, hogy Észtországnak készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Észtország részére azt az ajánlást is megfogalmazták, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források felhasználásával fokozza a zöld és a digitális átállásra, illetve a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat. A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal 2023-ban expanzív volt, és a GDP 1,6 %-ának felelt meg, magas inflációs környezetben. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése a GDP 1,0 %-ának megfelelő expanzív hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra. A kiadásoknál figyelembe vették, hogy az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak nyújtott célzott szükséghelyzeti támogatási intézkedések költsége a GDP 0,1 %-ával csökken. Figyelembe vették továbbá a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem magasabb költségeit is (a GDP 0,2 %-ával). A nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadások expanzív hatása ezért 2023-ban csak részben volt betudható az Ukrajnából menekülőknek nyújtott támogatásnak. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások expanzív növekedését a magasabb állami bérkiadások és nyugdíjak, valamint a védelemre, az oktatásra és a gyermekek után járó ellátásokra vonatkozó további állandó kiadási programok kísérték, amelyek nem párosultak a bevételi oldal arányos növekedésével. Összességében a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése nem volt összhangban a tanácsi ajánlással. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és más uniós alapok által finanszírozott kiadások 2023-ban a GDP 1,4 %-át tették ki. A nemzeti finanszírozású beruházások 2023-ban a GDP 5,8 %-át tették ki, ami 2022-hez képest 1,4 százalékpontos éves növekedést jelent. Észtország addicionális beruházásokat finanszírozott a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból. Észtország a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat finanszírozott, például a rendezvényekkel kapcsolatos

[12] A Bizottság jelentése – Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés, 2024. június 19., COM(2024)598 final.

[13] A Bizottság jelentése – Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés, 2024. június 19., COM(2024)598 final.

szolgáltatások és a vállalkozók digitális kapujának fejlesztését, a zöld alap (amely kockázatitőke-alapokba és vállalkozásokba történő tőkebefektetéseket hajt végre) tőkésítését, valamint a villamosenergia-hálózat megerősítését a megújulóenergia-termelési kapacitás növelése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében.

(12) A 2024. évi stabilitási program fő előrejelzései a következőképpen foglalhatók össze. A költségvetési előrejelzések alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv 2024-ben 0,0 %-os, 2025-ben pedig 2,0 %-os reál-GDP-növekedéssel számol, és a HICP-inflációt 2024-ben 3,6 %-ra, 2025-ben pedig 2,7 %-ra prognosztizálja. A GDP-arányos államháztartási hiány 2024-ben várhatóan 3,5 %-ra nő[14], majd 2025-ben a GDP 3,0 %-ának megfelelő szinten lesz, míg a GDP-arányos államadósság 2024 végére várhatóan 22,6 %-ra, 2025 végére pedig 24,9 %-ra nő. Az előrejelzések szerint 2025 után a költségvetési hiány fokozatosan csökken: 2026-ban a GDP 2,2 %-ára, 2027-ben 1,4 %-ára, 2028-ban pedig 0,8 %-ára. Az államháztartási hiány tehát a tervek szerint 2025-től nem fogja meghaladni a GDP 3,0 %-ában meghatározott referenciaértéket. Ezzel szemben 2025 után a GDP-arányos államadósság az előrejelzések szerint 2026-ban 26,2 %-ra nő, majd 2027-ben fokozatosan 26,0 %-ra, 2028-ban pedig 25,0 %-ra csökken.

(13) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2024-ben 0,5 %-kal csökken, 2025-ben viszont 3,1 %-kal nő, míg a HICP-infláció 2024-ben 3,4 %, 2025-ben pedig 2,1 % lesz.

(14) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2024-re a GDP 3,4 %-ának megfelelő költségvetési hiányt vetít előre, és azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2024 végére 21,4 %-ra növekszik. A GDP-arányos államadósság 2024. évi növekedése főként a költségvetési hiány hatását tükrözi. A Bizottság becslései alapján 2024-ben nagyjából semleges, a GDP 0,1 %-ának megfelelő költségvetési irányvonal várható.

(15) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások nagysága 2024-ben a GDP 0,9 %-a lesz, szemben a 2023. évi 0,3 %-kal. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásaival finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat tesznek majd lehetővé anélkül, hogy közvetlen hatással lennének Észtország államháztartási egyenlegére és államadósságára.

(16) A Tanács 2023. július 14-én azt ajánlotta, hogy Észtország folytasson prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 4,9 %-ra korlátozza. A Bizottság a 2023. évi költségvetés végrehajtásával és a 2024. évi költségvetésiterv-javaslatok elkészítésével összefüggésben felhívta a tagállamok figyelmét arra, hogy a 2023. évi tényadatok függvényében javasolni fogja a hiányalapú túlzotthiány-eljárások megindítását a Tanácsnak. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint Észtország strukturális egyenlege a 2023. évi –1,3 %-ról 2024-ben a GDP –0,7 %-ára javul,

[14] Az észt hatóságok arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a kormány megállapodott a 2024. évi pótköltségvetésről, és 2024. június 5-én megküldte azt a Parlamentnek (a 2024. évi állami kiegészítő költségvetésről szóló 456. SE törvény), amelyet a Parlament június 10-én első olvasatban, június 14-én második olvasatban elfogadott, és harmadik olvasatban várhatóan június 19-én kerül elfogadásra. Ez a pótköltségvetés várhatóan a GDP 0,4 %-ával csökkenti a nominális hiányt (ennek nagy része tartós kiadáscsökkentést, de részben bevételnövelő intézkedéseket is tartalmaz).

ezáltal teljesíti az ország középtávú költségvetési célkitűzését, azaz a GDP −0,75 %-át kitevő strukturális költségvetési egyenleget. Észtország az értékelés szerint tehát összhangban van a Tanács ajánlásával.

(17) A Tanács továbbá azt ajánlotta, hogy Észtország 2023–2024-ben a lehető leghamarabb vezesse ki a hatályban lévő szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket, és az így keletkező megtakarításokat fordítsa a költségvetési hiány csökkentésére. Emellett a Tanács pontosította, hogy amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése miatt új támogatási intézkedésekre vagy a meglévők folytatására lesz szükség, Észtországnak biztosítania kell, hogy ezek a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretekbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedések nettó költségvetési terhe 2023-ban a GDP 0,2 %-át, 2024-ben és 2025-ben pedig egyaránt 0,0 %-át teszi ki. Az előrejelzés szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket 2023-ban és 2024-ben a lehető leghamarabb kivezetik. ami összhangban van a tanácsi ajánlással.

(18) A Tanács emellett azt is ajánlotta, hogy Észtország tartsa fenn a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások és más uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása érdekében. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású közberuházások (a 2023. évi GDP-arányos 5,8 %-hoz képest) 2024-ben a GDP 6,3 %-ára nőnek. Ez összhangban van a Tanács ajánlásával.

(19) Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján és változatlan szakpolitikát feltételezve a Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2025-ben a GDP 4,3 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. A hiány 2025-ben bekövetkezett növekedése főként a személyi jövedelemadó reformjának nettó hatását tükrözi, amely várhatóan csökkenti az államháztartási bevételeket. A GDP-arányos államadósság 2025 végére várhatóan 24,6 %-ra nő. A GDP-arányos államadósság 2025. évi növekedése főként a költségvetési hiány hatását tükrözi.

(20) Észtország GDP-arányos adóbevétele 2023-ban nőtt, azonban jelentősen elmaradt az uniós átlagtól, ami korlátozza az egészségügyi ellátásra, a tartós ápolás-gondozásra és a szociális védelemre fordítandó közkiadásokra rendelkezésre álló finanszírozást. 2022-ben az ingatlanadókból származó bevételek – amelyek a növekedés szempontjából legkevésbé káros adók közé tartoznak – csak a GDP 0,3 %-át tették ki, ami körülbelül hétszer alacsonyabb az uniós átlagnál. Észtország az uniós átlag kevesebb mint egyharmadát szedte be a tőkeadókból (ez a GDP 2,7 %-a), az EU-ban a legalacsonyabb közlekedési adókat vetette ki, és egyike azon kevés tagállamnak, ahol nincs éves gépjárműadó. Emellett az adóterhek egyenlőtlenül oszlanak meg, és a küszöbön álló adóreformok várhatóan tovább növelik az egyenlőtlenségeket. Konkrétabban, 2025-ben a jövedelemadó-kulcs 20 %-ról 22 %-ra történő emelése, valamint az alapadó alóli adómentesség növelése és hatályának valamennyi jövedelemfizetőre való kiterjesztése várhatóan regresszív lesz. Emellett Észtország munkajövedelem-adója – még ha meg is közelíti a GDP 17,2 %-át kitevő uniós átlagot – regresszív, és alacsonyabb effektív kulccsal adóztatja a magasabb jövedelmet. A szociális védelemre fordított közkiadások 2022-ben csökkentek, és még mindig jelentősen elmaradnak az uniós átlagtól. Ez a szociális ellátások viszonylag alacsony szintjében és korlátozott lefedettségében nyilvánul meg, az öregségi nyugdíjak pedig a legalacsonyabbak között vannak az EU-ban. Az általános közszolgáltatásokra fordított

kiadások a GDP 3,7 %-át teszik ki, ami csaknem kétharmaddal alacsonyabb az uniós átlagnál.

(21) Észtország számos reformot fogadott el a tartós ápolás-gondozás és az egészségügyi ellátás hozzáférhetőségének és megfizethetőségének javítása érdekében. Bár a reformok jó irányba haladnak, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás fenntartható finanszírozása még nincs biztosítva. Ennek eredményeként az igénybe vevő általi közvetlen fizetések továbbra is magasak, és nőtt az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet. Az ellátáshoz való hozzáférés országszerte egyenlőtlen, nem utolsósorban azért, mert a települések nem rendelkeznek elegendő kapacitással és erőforrással ahhoz, hogy elegendő szolgáltatást nyújtsanak a kereslet kielégítéséhez. A tartós ápolás-gondozásra és az egészségügyi ellátásra fordított közkiadások – bár a keresletet nem elégítik ki teljes mértékben – még mindig a legalacsonyabbak közé tartoznak az EU-ban. Ehhez társul az ezekben az ágazatokban tapasztalható munkaerőhiány. A demográfiai változások miatt várhatóan növekedni fog az egészségügyi ellátáshoz és a tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés iránti kereslet, ezért mindkettőhöz megfelelő finanszírozás biztosítása indokolt.

(22) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Ezek várhatóan hatékonyan hozzájárulnak a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességének vagy jelentős részének kezeléséhez. Észtország hosszú távú versenyképességének a zöld és a digitális átállás révén történő fokozásához, és ezzel egyidejűleg a társadalmi méltányosság biztosításához elengedhetetlenül fontos, hogy elfogadását követően a REPowerEU-fejezettel kiegészített terv eredményes végrehajtása e szűkös időkereten belül gyorsan megvalósuljon. A tervben foglalt kötelezettségvállalások 2026 augusztusáig történő teljesítése szempontjából meghatározó jelentőséggel bír, hogy Észtország folytassa a reformok és beruházások végrehajtását. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(23) A kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálatának részeként Észtországnak az (EU) 2021/1060 rendelet 18. cikkével összhangban 2025 márciusáig felül kell vizsgálnia az egyes programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat, valamint nemzeti energia- és klímatervét. Az egyes programokhoz nyújtott uniós finanszírozás végleges összegét ezen felülvizsgálat alapján fogják meghatározni. Észtország haladást ért el a kohéziós politika és a szociális jogok európai pillérének végrehajtása terén, de továbbra is adódnak kihívások, és a különbségek nem tűntek el a főváros és Észtország többi része között. A kohéziós politikai program végrehajtásának felgyorsítása alapvető fontosságú. A program keretében elfogadott prioritások továbbra is relevánsak. Rendkívül fontos a vállalatok versenyképességének növelése – különösen a főváros területén kívül – és innovációs kapacitásuk növelése. A magán- és középületek, valamint a vállalkozások energiahatékonyságának javítása kiemelt prioritás. Továbbra is fontos a munkaerőpiachoz való hozzáférés aktív és megelőző munkaerőpiaci intézkedések révén, valamint az egészséges munkakörnyezet előmozdítása. Prioritásként kell kezelni az oktatás és képzés minőségének, hatékonyságának és munkaerőpiaci relevanciájának javítását is; az egész életen át tartó tanulás

előmozdítását, különös tekintettel a rugalmas tovább- és átképzésre, valamint az aktív befogadásra; továbbá a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások hozzáférhetőségének, hatékonyságának és rezilienciájának növelését. A kohéziós politikai programok félidős felülvizsgálatának részeként a tartós ápolás-gondozás hozzáférhetőségével és minőségével kapcsolatos igények – az önálló életvitel előtérbe helyezése mellett – további figyelmet érdemelnek. Észtország a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezést is kihasználhatná, különösen a „nettó zéró” technológiák gyártására irányuló beruházásokkal és az ipar átalakításának támogatásával kapcsolatban, például a mélytechnológiai innováció, a zöld és digitális technológiák, valamint a biogyógyászat területén. Észtország emellett növelhetné a ritkaföldfémek feldolgozására, valamint az azt támogató kutatásra és fejlesztésre irányuló kapacitását.

(24) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok révén (felhasználásával) kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Észtország számos további kihívással szembesül a szociális védelem, az erőforrás-hatékonyság és a készségek terén.

(25) Az idősek, a fogyatékossággal élő személyek, valamint az atipikus foglalkoztatási formákban és rövid ideig foglalkoztatott személyek támogatására irányuló szociális védelem továbbra is gyenge. Ennek eredményeképpen a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett fogyatékossággal élő személyek aránya 2022-ben nemcsak nőtt, hanem a második legmagasabb volt az EU-ban. Az időskori szegénység nőtt, és 2022-ben az egyik legmagasabb volt az EU-ban, nem utolsósorban azért, mert a nyugdíjak még mindig alacsonyak a munkából származó jövedelmekhez képest. A szociális védőháló alacsony megfelelősége magas és növekvő jövedelmi egyenlőtlenséget eredményez, annak ellenére, hogy az elmúlt években némi javulás történt. A munkanélküli ellátások alacsony lefedettsége – különösen az atipikus foglalkoztatási formákban és a rövid ideig foglalkoztatottak esetében – súlyosbítja a jövedelmi egyenlőtlenséget és a szegénységet. Jóllehet a munkanélküli ellátások időtartamát az észt helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében kiigazították, a lefedettség kiterjesztését még végre kell hajtani. A növekvő egyenlőtlenség az árak és a megélhetési költségek jelentős növekedésével függ össze, amelyet nem kísért a szociális ellátások és a minimálbérek megfelelő növekedése. Az alacsony jövedelmű háztartások helyzete a korábbi magas és tartós infláció miatt romlott, és a 2024–2025-ös adóreformok következtében várhatóan tovább romlik. A megfelelő – többek között a nyugdíjakat érintő – enyhítő intézkedések biztosítása, valamint a szociális védelmi rendszer megfelelőségének növelése csökkentheti a szegénységet és az egyenlőtlenségeket. Ezen intézkedések mindegyike a társadalmi felzárkózást is javítaná, összhangban a bizottsági szolgálatok által az országra vonatkozóan a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőit figyelembe véve elvégzett második elemzéssel[15].

(26) Az olajpala részaránya Észtország energiaszerkezetében továbbra is jelentős, és akadályozza a zöld átállást. A megújulóenergia-termelés további elterjesztése szükséges az olajpala fokozatos kivezetéséhez, egyúttal a magas fokú energiafüggetlenség fenntartásához. Amellett, hogy környezeti károkat is okoz, Észtország veszélyes hulladékainak 90 %-át az olajpalaipar teszi ki. Észtországban az egyik legalacsonyabb az erőforrás-termelékenységi ráta az uniós tagállamok között, ami részben az ország erőforrás-igényes olajpalaiparának, de az általános erőforrás-igényes ipari rendszernek is betudható. Az erőforrás-termelékenység alig nőtt (a

[15] SWD(2024) 132 final.

felhasznált erőforrások tekintetében 1 EUR/kg-ról 1,1 EUR/kg-ra), ami 2022-ben az uniós átlag kevesebb mint felét tette ki. A földhasználat, földhasználat-változtatás és erdőgazdálkodás ágazata szén-dioxid-elnyelő helyett szén-dioxid-kibocsátóvá vált. Az erdőalapú ágazatot a fakivágások nagy száma, valamint az erőforrások alacsony hasznosítása jellemzi. Észtország számára előnyös lenne a fenntartható erdőgazdálkodás hatékonyságának növelése, a körforgásos gazdaságra való további átállás és a hulladékgazdálkodás javítása. Emellett az erőforrás-termelékenység Észtország egyik gyenge pontja az ország innovációs kapacitása tekintetében. Észtország a 2022. évi ökoinnovációs eredménytáblán a 13. helyet foglalta el (115,5 pontot ért el a 121,5-es uniós átlaghoz képest, 2013 = 100). Az ökoinnováció és a természeti erőforrások fenntartható felhasználását célzó bioalapú innováció fellendítése hozzá fog járulni Észtország erőforrás-termelékenységének és versenyképességének javításához.

(27) A szakemberhiány és a strukturális munkaerőhiány számos ágazatban tapasztalható, csökkentve Észtország versenyképességét. A vállalkozások megállapították, hogy a képzett munkaerő hiánya akadályozza a beruházásokat és exportpotenciáljukat. A szakképzett munkaerő hiánya és a jelentős strukturális munkaerőhiány egybeesik a bérek gyors növekedésével és a fajlagos munkaerőköltség növekedésével. Mind a zöld, mind a digitális átállás növelte a speciális készségekkel rendelkező munkavállalók iránti keresletet, miközben az egészségügyi ellátás és az oktatás területén továbbra is súlyos hiányosságok tapasztalhatók, és ezt a munkaerő elöregedése tovább súlyosbítja. Ugyanakkor mind a korai iskolaelhagyás, mind a felsőoktatásból való lemorzsolódás viszonylag magas aránya a képzett diplomások elégtelen számát eredményezi. Ez a probléma sajátos regionális dimenzióval bír, mivel a vidéki térségek és a távoli területek több nehézséggel szembesülnek a képzett szakemberek vonzása terén. A strukturális munkaerőhiányt korlátozni lehetne az oktatási és képzési rendszer munkaerőpiaci relevanciájának további javításával, a pályaorientációba való beruházással, a nemek közötti bérszakadék kezelésével, az átképzési és továbbképzési lehetőségek növelésével, valamint a készségigények hatékonyabb előrejelzésével. Tekintettel arra, hogy a gazdaságot magas hozzáadott értéket képviselő tevékenységekre kell diverzifikálni, a tehetségek megtartásának és vonzásának jobb módjai is segítenének.

(28) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel 2024-ben a Tanács azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlás végrehajtása érdekében. Észtország esetében az 1., 2., 3. és 4. ajánlás hozzájárul az első, a második, a harmadik, a negyedik euroövezeti ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Észtország 2024-ben és 2025-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Kellő időben nyújtsa be a középtávú költségvetési-strukturális tervet. A megreformált Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeinek megfelelően 2025-ben a nettó kiadások[16] növekedését korlátozza olyan mértékűre, amely

[16] Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontja szerint „nettó kiadások” a következőket nem tartalmazó kormányzati kiadások: kamatkiadások, a diszkrecionális bevételi intézkedések, az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások,

összhangban van azzal, hogy az államháztartási hiány a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá csökken, és az államadósság középtávon prudens szinten marad. Szélesítse ki az adóalapot, valamint javítsa az egészségügyi ellátáshoz és a tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférést és finanszírozást.

2. Folytassa a REPowerEU-fejezetet tartalmazó helyreállítási és rezilienciaépítési terv gyors és hatékony végrehajtását, biztosítva a reformok és beruházások 2026 augusztusáig történő befejezését. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai program végrehajtását. A félidős felülvizsgálat keretében továbbra is összpontosítson az elfogadott prioritásokra, hozzon intézkedéseket a tartós ápolási-gondozási ágazat szükségleteinek hatékonyabb kezelése érdekében, figyelembe véve a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezés által a versenyképesség javítására kínált lehetőségeket.

3. Erősítse meg a szociális védelmet, többek között az időskori szegénység enyhítésével és a munkanélküli ellátás körének kiterjesztésével, különös tekintettel a rövid ideig és atipikus foglalkoztatási formákban dolgozókra.

4. Csökkentse az olajpala részarányát az energiaszerkezetben, és bioalapú innováció révén növelje az erőforrás-termelékenységet. Javítsa a munkatermelékenységet és a készségkínálatot átképzés és továbbképzés, valamint a tehetségek jobb vonzása és megtartása révén.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök

az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.